

علوم اقتصادیه و اجتماعیه

مجموعه گار

هر آیت برنجی کونی نشر اولنور

مؤسسه:

احمد شعیب، رضا توفیق، محمد جاوید

مضامین:

بعد الاصلاح استقرار امن: محمد جاوید . — انکیز حکیم
شہوری جون ستونہ روت میل حربی فصل آکلیبور: رضا
توفیق . — عوامل اجتماعیه: احمد شعیب . — حکمت اجتماعیه:
بدیع نوری . — فرانسه اختلال کبیری: احمد شعیب . —
نشریات و وقایع اقتصادیه: محمد جاوید . — بیک سکز یوز الی
سکز سنہ سی استقرار امنک مقالہ نامہ سی .

مدیر و صاحب امتیازی:

محمد جاوید

نسخہ سی: ۱۰ غروش

استانپول

امور ادارہ و تحریر: باب عالی جادہ سندنہ ہول مطبعہ سی، نومرو ۶۶

فرانسہ انقلاب کی

— مابعد —

چونکہ شکل حکومتك خلافتہ سرد مطالعات جائز اولمادی کبی
چو جو قلدردہ قدیم اسپارطہ اطفالی کبی تربیہ ایدیلہ جك . بونوع مقیدیت
محمل فرسا مقاولہٗ اجتماعیه نك نتائج ضروریہ سیدر . روصونك جمعیت
خیالیہ سنہ کیرنلراموانندن ، چو جو قلدردن ، کلیسادن ، افکار ذاتیہ سندن
واز کچورلر ؛ اولنل ارتق متصرف ، پدر ، خرستیان ، فیلسوف اولمق
حقندن محرومدر . بوتون بووظائف ایضا خصوصندہ هرکسك یرینہ
دولت قائم اولویور . ظاہراً ارادہٗ عمومیه حقیقت حالده فرقہ نك ارزوسی
برقانون مطاع . اختلالك هنوز مبدئندہ غرہ غووار قونستیتوانت مجلسندہ :
» اکر بز ارزو ایدرسك دیندہ دیکشیدیرہ بیایرز : لکن ایستہ میورز ! «
دیمشدی . بالاخرہ ایستہ نیور ودها نلر یایلمیور . حیات خصوصیه نك ،
مساكنك حریمیتہ قدر مداخلہ ایدیلیر . ایکی فکری احتوا ایدہ میہ جك
قدر سعهٗ دماغیه سی محدود اولانلر ماضینك محوی ، استقبالك تأسیسی ایچین
برطرفدن فوضوی دیگر جهتدن استبدادی بر مقاولہٗ اجتماعیه نامنہ کمال
شدتلہ ایشہ باشلا یورلر .

۵

بومثللو نظریات انسانلر ك خیالندن پك چوق کرہ لر کچمشدر . اساساً
انکلتزده دوغان اون سکزنچی عصر فلسفہ سی اورادہ فیض تنبت بولہ میہ رق
یقوب یایمق حماسی حاد بر حالہ کلہ مدی . ده نیزم ، مانہ ریالیزم ، ایدہ اولوزی ،

طبیعتہ عودت ، حقوق بشر بیاننامہ سی و بوتون نظریات اختلالیہ صوبالر
ایچندہ یاشایان چیچکلر درک بر قاج متفکرک حجرہ مساعدیندہ انکشاف
ایتمشدی . آچیق بریرده اونلر جزئی بر مدت تبتدن صوکره صاراروب
صولدیلر . ایشته انکلتره دن فرانسه یه ادخال ایدیان تخملر کمال سرعتله
تکثر ایدیرک ره ژانسدن اعتباراً چیچک آچاغه باشلادیلر . چونکه طوپراق
و محیط بوکاپک مساعددی . وولته رلر ، ووصول غرتہ جیلر وقونفر انسجیلرله
درحال بوتون سالونلره کیردی . عصرک اک بیوک قفالری ذریتلریدر .
وجدانلرده برعکس صمیی بولدی . ارتق فرانسه ده بو تخملر انکلترده
اولدینی کی کندیلرینی اولدورهن رقیبلره تصادف ایتمیور . محررلرک خزان
تصویریسی ، فسون بلاغت و سحر بیاناری سایه سنده اون سکرنجی عصر
نظریاتی صانکه قتادلی تخملرکه بوتون زمینلر اوستندہ اوچیور . بتون
ادبا صالونلره دوام ایدیور ؛ هر قوناغک بر فیلسوفی ، برعالی ، بر
مقتصدی وار .

عصرک هنر تحریری حیاتی پک ائی طانیان ولکن اکثریسی املا
ییلدین قارلرله کوره مرتبدر . حقیقت بو آدملرک سوبه عرفانه تنزیل
ایدیور ؛ تعبیات علمیه هان هیچ قوللانلیور ؛ بوسایه ده هرکس بو اثرلری
سوه سوه او قویور . بو محررلر آراسنده دردی : مونتهسکیو ، وولتهر ،
دیدرو ، روصواک بویوکلریدر . دینه بیلرکه شیمدیکی اوروپاده اونلردن
بونوک محرره مالک دکلدر .

مونتهسکیو ۱۶۸۹ تاریخنده بوردو جوارنده کائن بر محله دوغمشدر .
۱۷۲۱ ده آستردامده نشر ایتدیکی « عجم مکتوبلری » ایله سرانی ،
سؤ استعمالاتی ، اخلاق وعاداتی ، زمانک هیئات اجتماعیه سنی هجو
ایدیور . ۱۷۲۸ ده کال مشکلاتله آقاده مییه داخل اولویور . صکره

ایتالیا ، آلمانیا و انکلتزده سیاحت ایدهرک تبعاتی اځال ایلور .
 « روح القوانين » اثرینی وجوده کتیرمک ایچون تام اوتوز سنه چالیشور .
 بو اثر عصرک اځ بیوک کتابی ومونتسکیونک محلوقات مخلده سندن بری اولدی .
 مونتسکیو اقوام و اشکال مختلفه حکوماتک اوصاف مخیرلرینی ، عرق
 واقلم کبی عوامل اجتماعیه وطبیعیه نک تاثیراتی ، اخلاق وعاداتی ،
 قوانین متنوعه یی تدقیق ایله برنوع علم امراض اجتماعی تأسیس ایتمشدر .
 فقط بویونوک اثر ۱۷۴۸ ده نشر ایدلکی زمان افکارجدیه وجدیده سندن
 دولایی بک از مظهر رغبت اولدی ! مونتسکیو درجه سنده کنندینه حاکم
 خارجاً ساکن ، سوزندن امین محرر اذدر . اځ قوتلی شیلری حساب
 ایله ، اولچو ایله سوبیلور . فریادلر ، هیجانلر یوق . هرجهله سی برخزینه در .
 خلاصه وجه ایله دوشونیور : مثلاً اوچ سطرله استبدادک بوتون روحنی
 کوسته ریور .

وولتهر اون سکزنجی عصری دهاسیله دولدورور . نثر ، شعر ،
 تیاترو ، تاریخ ، رومان ، هجویه ، مدافعه نامه ، معاهده ، رساله ،
 مخبره ... ایله اوهریرده ، هرزمینه نفوذ ایدور . ۱۶۹۴ ده پارسده
 تولد ایتمشدر . شهرتی دردنجی آنری نامنه یازدینی « آنریاد » نام اثر
 مظلومیه باشلامشدر . باستیل حبسخانه سنی زیارتدن صوکره انکلتزیه
 کیدیور . بوراده اوچ سنه قالدی بر چوق تیاترولر ، شعرلر ، اون
 ایکنجی شارل تاریخی قلمه آلور . عودتنده « مکاتب حکیمانه » اسمده کی
 اثرینی یازدی . بونده انکلز حریتی ، طرز اداره سنی ثنا ایدر . ۱۷۴۹
 فرانسه تاریخ ادبیاتنده بک مهم برآندر : مونتسکیو اثر مشهورینی اځال
 ایتش ، روصو ادبیات وصنایع اوزرینه یازدینی نامه ایله ایلک نظریه سنی
 میدان قویمش ، آنسیقلوبه دی نشر ایدلمک اوزره حاضرلشم ایدی .

وزمان تبدیل ایدرک بر یکی تاریخ ادبی باشلایور . ینه بو تاریخده برلینه کیدن وونتر اوراده بولوندینی مدت ظرفده «اون درنجی لوئی عصری» تاریخنی یازمشدر . وولتهر کوچوک واقعاتی التقاطدن پک زیاده خوشلانیر وخطیئات تاریخییه قارشیده پک چوق حدتلیردی . آثار تاریخیه سنی بوبوک بر صبر و تحمل ایله بلکه یکریمی دفعه بوزمش ویکیدن یازمشدر . مورخین حاضره بیله وولتهرک ویردیکی معلوماتک صحتیه حیرتده قالیورلر . اون بوبوک جلد تشکیل ایدن یالکزر مخابراتنی بر آدمک ابقای نامی ایچین کافیدر . وولتهر نور عرفانی وحریت افکاری ایله عصرینی حرکته کتیرمشدر . بن زمانده لوتیر وقالوهندن زیاده ایش کوردم دییه سونیردی .

زان ژاق روصو ۱۷۱۲ده جنوده دوغمشدر . دثرون آقاده میسی علوم وفنون اخلاقی تهذیب ویا فساد خدمت ایدوب اتمه دیکنی مسابقهیه قویمشدی . بوکا جواب ویرن روصو یاواش یاواش شهرت قازانمغه باشلادی . بالآخره انسانلر آراسنده کی عدم مساواتک اساسات و منابعه دائر اولان نطق مشهورینی ۱۷۵۵ تاریخنده نشر ایتدی . «نوول آلوتیز» روماننده حیات حسیه یی مدافعه ایله دوشونمکدن زیاده حس اتمک لازمدیر . فلسفه قلبیه یی فلسفه عقلیه یه ترجیح ایله حقیقت ادراک اولونماملی ، محسوس اولمالیدر . دیر . یکانه قاعده سی حساسیتدر . روصو قدر هیچ برکیمه ، نه بر خطیب ، نه بر شاعر ، ونه ده بر حکایه نویس اودرجه قلبیری رعشه دار تاثر ایدرک طاعتی کوز یاشلری آقینه یلمشدر . او یاشادینی عصری حرارتلی انفاسیه ایصیتمش ، خیالاتیه عالمی کندینه مقتون ایتمشدر . بوتون قادینلر بر نشوئه بختیارانه ایچنده تربورلردی . بی شبهه عصرک فاتحی روصودر . «امیل» (۱۸۶۲) اثرنده تربیه حقنده افکار جدیده وضع ایدبور ، عینی سنه ایچنده «مقاله اجتماعی» اثر عظیم

مشهوری نشر ایلپور . بو کتابك فرانسه اختلال کبیری اوزرتده بویوک برتائیری اولمشدر . بوتون سوسیالیزمك جذوری انسانلریینده عدم مساوات نطق ایچنده در . و بوتون آناشیزم خیالاتی روصودن دوغمش کیدر . او عالم افکار وحشیاتی او قدر عمیق بر صورتده تحریک ایله دی که عالم وقایعی بیله تبدیل و تمذیل ایتمشدر .

دیدرویه کلنجه او اون سکزنجی عصر فیلسوفلرینك اك جسوریدر و طبعیون مکتبنك مؤسسیدر . دیدر ففونه ، تجارتیه مانلدیر . برنوع محیط المعارف اولان « آنسیقلوپه دی » نك نشرینه دالامهرله برلکده تثبث ایدپور . ایشه بوتثبث مدهشك اورتاسنده هپی شایان اهمیت یکریمی بیوک اثر یازمایده وقت بولویور ! « مادموازل وولانده مکتوبلر » کندی حیانتدن ، صورتاندن باحث برکنابدر . آنسیقلوپه دی اثر جسینك فیزیکی و ریاضیات قسمتی دالامهر ، اقسام متباقیه سی ریاستنی ده دیدر . درعهده ایتشدی . مارمونتل ، وولتر ، مونتسکیو ، بوفون ، قونیدیاق ، مابلی ، هلوچیوس ، هولباخ ، تورغو ، نهکر ... کی مشاهیرده رفقای مساعی میاننده ایدیلر . اثر برقاج کره طرف حکومتدن سکتنه تعطیلده دوچار ایدلکدن سوکره نهایت ۱۷۷۲ ده اکمال اولونابیلدی . بوفون ایله آنسیقلوپه دی فکر علمی حاضرک ایکی بویوک منبعیدر .

اون سکزنجی عصرده فرانسه اقتصادینونك مبشری « بو آکیلهر » دره ایلك دفعه اوله رق قولهر قواعد اقتصادیه سنه هجوم ایلین بوذاذر . او بر قومك زنکینلکی ممکن اولدینی قدر مملکتده آتون و کوموشی توقیف ایتکله حصوله کلیه جکنی ، حادثات اقتصادیه نك قوه عمومیه ایله تنظیم ایدیلر یوب قوانین طبیعیه و سربستی رقابت ایله اداره ایدلیکنی مدافعه ایتمشدر . دیگر طرفدن لاو اعتبار و تجارت حقنده بک مهم وکنیش

فکر لر وضع ایله مشدر . عینی زمانده بعض متفکرین قلوبلرده طولانلره ق
امور اقتصادیه دأر تعاطی افکار ایتدکاری کی مونتهسکیو ، دیدرو ،
وولته رده ... افکار عمومیه بی ایقاظ و تحریک ایدیورلردی . اون بشچی
لوئینک طیب خصوصیه اولان کهنه ایسه فیزیوقرات مکتبک رئیسدر .
فرانسه یه کله رک کهنه و تورغو ایله پیدای مناسبت ایله بن آدام سمیت مملکتته
عودتنده اون سنه متادیا چالشه رق « ثروت ملل » اثر لایموتی وجوده
کتیر مشدر (۱۷۷۶) . فقط سمیت فرانسه اقتصاد سیاسیه اوزرینه
تأثیری اختلالدن سوکره در .

فرق سیاسیه منسوب ذواتک قسم اعظمی حقیقی صفوت کامله ایله
کورمکدن محرومدر . احتراصات شخصیه و سیاسیه هرکسدن زیاده اونلرده
حکمفرمادر . اکثریا کیفی و تحکمی دستورلرک زبونی اولوب حر حقیقی
دکلردر . منفعلری ، موقعلری کنیدیلری بیطرفانه دوشونمکدن منع
ایدر . انجیق بعض اصحاب خوارق بوقاعده عمومیه بر استننا تشکیل
ایده بیلرلر . بناء علیه بوقیل کیسه لر سزی انجیق دوشوندکاری کی بیان
مطالعه ایتدیککر حالده دیکر لر . عکس تقدیرده بروضعیت نامانه آله رق
زوالی واعظ حقایق ایله اکلنه لرلر . مثلاً مبنای عظیم اجتماعی بیقوب
یکی بر پیلان داخلنده یامایی تکلیف ایدیکر . بونی عمومیتله محزنلرده
اوطوران و یا خود هیچ بر مسکنی اولمایانلر آقیشلایه جقلردر . ایی کوتو
بر اقامتگاه صاحبری نقل مکان مشکلاتی نظر دقتلرینه آله رق تردد
ایده جکلر ؛ وهله بوتون کوزل آپارتمانلری اشغال ایله بن یوکسک طبقه
نزدنده هدف اوله جفکز مشکلات دها زیاده در . بوتشبه موافقت ایتلری
یا کور و یا صووک درجه بیفرض اولمالرینه وابسته در . انکله رده تهلیکه
در حال کورولدی . اوراده تجارب یومیه و تطبیقات عملیه بونوع خیالاتی

داغیتایه یاردم ایدیور . انسانلرک ضبطی نه قدر مشکل اولدیغنی بیلورلر .
 فرانسه ده ایسه کیفیت برعکس . زادکانک بيله موضوع مکالمه لرینی دین
 و حکومت تشکیل ایدیور . بویوک بر جساتله فیلسوفلرک آرقاسندن
 یوروپورلر . واقعا فیلسوفلرله برلکده بویه الک یوکسک تپه لره چیقارق
 اورادن آتی منوری، حیات بشری، عالم اقتصادی، عمده کائناتی، ادیان
 و جمعیاتی دراغوش ایتک نه قدر طاتلی بر شی . فلسفه دن صرف نظر
 ایده جک اولورلر سه قونوشق ایچین باشقه برشی بولا بیلورلر . هر سوسیه ته ده
 بر منتقد، بر فیلسوف موجود . مباحثه، مجادله دهاسفره باشنده پاطلیور .
 ایشسز بر آریستوقرامی بالطبع جدالجوه، فصال اولور . بر آدمی حکومت
 طرفدار ایتک ایچین اوکا بر حصه ویرمه لیدر . بویه یا بیلادیفی صورته
 بر تماشاکار قاهره هر زمان طرز جریان اداره نک نقائصنی کوروب
 اوزوله جکلر . و بر منتقد مشکلدن اوله رق اجراآت حکومتی دائما بر
 خنده تزییف ایله قارشیلایه جقلردر . فی الحقیقه ده اونلر بوصورته تیاتروده
 کیدرلر . تیاتروده ایسه انسان صیقلی دکل الکتمک ایستر . لکن مؤسس
 انتظام عمومی اجتماعی نه قدر صیقندیلی برشی . سیرجیلرینلرنده، دکل یالکیز
 اوینانان پیه سک تیاترونک ده پک فایا بیلدیغنی ویکیدن انشاسی لازم کله جکنی
 سوبیلورلر . و تام بواننده یکی معمارلر، یکی فکرلر و یکی پلانلرله کلیورلر .
 ناخوشنودان ایچین بونه قدر جاذب بر تکلیف . کیزی ارزولرینه موافق کلن
 اقامتی سهولته قبول ایدیورلر . حریت، عدالت، سعادت عمومی، حیثیت انسانی
 کبی بویوک کلملر او قدر کوزل و او قدر مهم که .. هانکی بر قلب بشر اونلری
 سومکدن کندینی منع ایده بیلیر و هانکی بر ذکا اونلرک بوتون نتایج
 تطبیقاتی اولدن کشف ایتز . فقط فکر بشر ایکی قاتلی بر بنایه بکزر .
 اوست قات بر چوق محاکمات منطقیه و افکار عالی، آلت قات ایسه

احترافات عادیۀ انسانیہ . افکارشفقت وحقانیت سوس وزینت قبیلندن
اولوب چوق کرہ تطبیق و استعمال ایدیلز . بعض کرہ اوصاحبی اونلری
آلت قاتہ ایندیرمک یاریم برصورت قوللانیرکہ بوده برآشہای تعالیٰ حس
ایتدیکی زمانلرده درہ اعتیادات مؤسسہ ، منافع ، سوق طبعی ، احتیاجات
دائما بشری وعلوی فکرلرک تطبیقی تمدید ایدرلر . ہمیز برطاقم حقایقندن
اخوت وحمیتدن بحث ایدہ رزده عمل ایتیز . قول مجرددن عبارت قالیر .
«شورای امت» ده بوتون امتیازات ومرتباتک لغو اولونماسنہ موافقت
ایدن میرابو اوینہ کلدیکی زمان اوشاغی قولاغندن چکہرک «آہ
کراتہ» سنک ایچین بن دایما موسیقونت قالہ جیم ... «دیش . بوزادکانک
قفاسندہ نظریات جدیدہنک نہ قدر یرلشمش اولدیغی اراہ ایدر .

ایلک واک بویوک ضربہ قاتولیکلک هدف اولویور . پاپاسلرہ قارشی
برغیظ و نفرت ، خرسانیت حقندہ برشبہ ، برتردد عارض اولویور .
قادیئلر بیلہ فہ ہوس ایدیور ... کلیسادن تحتہ مسافہ قیصہ در . مع مافیہ
افکار عمومیہ بومسافہ نی آنجق اوتوز سنہ طی ایدیور . عصرک نصف
اولندہ سیاسی واجتماعی ہیج برزم وفصل یوق . عجم مکتوبلرینک ضربہ
استہزاسی بیلہ نازک واولچولوہ روح القوانین ایسہ محافظہ کاردر . کہ نہنک
افکار اقتصادیہ سنی مقالوہ اجتماعیہ ، آنسیقلوہ دی اکمال ایدیور . آرتق
رسالہلر ، ہجوہلر باشلیور . روصونک «سیتو واین» گلہ سنی قادیئلر
بیلہ قوللانیرور .

برچوق زمان فلسفہ جدیدہ بردائرہ منتخبہ ایچندہ برسوس کی محصور
قالدی . تیار ، فابریقاتور ، دکانچی ، آووقات ، حکیم ، معلم ، آقورہ ،
مأمور .. بوتون صنوف متوسطہ کندی ایشاریلہ مشغول وھپسنک افقی
واردی . نظرلرندہ مصالح عمومیہ دولت قرالہ عائد شیلردی . اون

سکزنمیی عصرک نصف اولنده بورژووازی نامنه آنجق پارلمنتوه بوسرکنز
 آتشین افکار واردی . بو آتشی اسکی خاللیقان وژانسه نیست فکری
 کوروکلیوردی . فقط یاواش یاواش صنف متوسطک شرائط حیاتیه سنده
 بعض تبدلات اولویور . چالیشان ، قازانان ، ادخار ایدن وهرکون دغا
 زیاده زنکین اولان بو آدمار سرائک ، حکومتک مصارفانه قارشی دوشونمکه
 باشلیورلر . چونکه بوسورتله اسراف ایدیلن پارهلر کندی ثروتلیرلر .
 بناء علیه آرتق دولتک بودجه سنی اوکرنمک ، دفترلینی یوقلامق ایسته یورلر
 وایسته بوسورتله بورژووازی ده باشنی قالدیره رق شیدی یه قدر اسرار
 دولتمدن معدود اولان ماکنه اداره بی اوده تدقیقه تشبث ایده یور .
 ودرحال حکومت حقننده قلبنده برحس عمیق نفرت اوپانیور . زیرا
 انکار ایدیله مزکه فوق العاده علاقه دار اولدینی ایشارک فنا اداره
 ایدیلیور . اداره دولتمده مصرف دائماً وارداتی تجاوز ایتمشدر . آجیق هر سنه
 زیاده لشیور . نتیجه ده افلاس .

عینی زمانده صنف متوسطک موقع اجتماعی ده یوکسلمشدر . طرز
 تلبس ، اقامتگاه ، اخلاق ، افکار ، لسان اعتباریله زادکان ایله آرا نرنده کی
 مسافه حس ایدلمز برحاله کلمشدر . برطرفدن زادکان صنفی متوسطه ،
 دیگر طرفندن ده صنف متوسط زادکانه تقرب ایتمشدر . مثلاً زادکان ارتق
 شهرده قیلنج قوللانیمور ، فراقله کزییورلر . انکلینلرک سادکی حیانیلرینی
 قبول ایدیلیورلر . دائماً صحنه تماشا اوزرنده بولونمقدن اوصانمشلردی .
 ثروتلری کیتدکه تراید ایدن بورژووازی ایسه « موندن » اولویور ؛ رسم
 قبوللر اجرا ، مسامره لر ، مرقصه لر ، اکلنجه لر ، شلکلر یاییورلر . برلکده
 طعام ایتدکلی کج دوقلر قدر ظریفانه پنجره دن پاره سرپیورلر . فکر
 وپاره ایله برزیب چبقدی پک چاپوق تربیه اولور . بوئانده هرکیم زمانک

آداب معاشرت به موافق برطرزده حرکت ایدر ، قونوشور و ایفای رسم
سلام ایده بیلیرسه هریره کیرر چیقاردی . مثلاً مارشال دولو کسمبورغ
لاهارپی قوالیه انتخابندن دولای پک نمون اولویور . چونکه « قوالی
اوقدر کوزل ویریورکه ! » ... مکلمده موقع شرف برنوته رک اوغلی
اولان وولته رله ، روصو کبی کیسه لرده در . بو بویوک آدمرا اولد کدن
صوکره یرلرینه شامفور ، بومارشه ، لاهارپ ، مارمونتل ... کبی ایکنجی
درجه ده محررلر کچور . زادکانه صنایع نفیسه مرهقی کلیور . ایچلرندن
برچوق هوسکاران صنعت ! رسم یاییور ، آقورلک ایدیورلر . ایسته
صنوف جمعیت بویله یکدیگرینه قاریشهرق روللر بیله دیکشد کدن صوکره
زادکانه ادعای تفوق ایچین نه قالیور ؟ هانکی برمزیت ولیاقت مخصوصه به
بناء صنوف متوسطه بی کندیسنه رعایته مجبور قیلاجق ؟ یاشامق صنعتنک
بعض اینجه لکارندن ماعدا اونلردن نه فرقی وار ؟ ناصل برتریه عالیه ،
ناصل براعتیاد مصالح ، ناصل برتجارب اداریه ، ناصل برتریه سیاسیه
ونفوذ اخلاقی برنجی موقعی محافظه ایتمه لرینی محق کوستره جک ؟ هیچ !
هردرلو اموری صنوف متوسطه رؤیت ایدیور . زادکان کبی عینی اثرلری
مطالعه ، عینی اقامیه نفوذ ایلور و آریستوقراسی کبی یاری یولده توقف
ایتمه رک نظریات جدیده نک اک عمیق نتایجنه قدر کیدیور . مثلاً ۱۷۸۰
تاریخنده هنوز یکرمی یاشنده اولان کنجلی نظاردقته آلام . برقارنوه ، بربارنوه ،
برروبسیهر ... کونده اون ایکی ساعت چالیشمایه مقتدر . درجه قوتی حس
ایدیور ؛ خصمانی محاکمه ایده رک ضعف لرینی ، معلوماتلرینک کفایتسرلکنی
محاکمه ایلور . بو اوایله برزمان که استبداد عقورک ثقلت تغابی آلتنده ایکلیورلر .
کنجلیک کنیدلرینه ویردیکی ارزوی شدید رغنماً بوتون یوکسک موقعلر
مسدود اولوب اشاغی مأموریتلرده ابدیاً قالمایه محکومدرلر . تربیه

واستعدادات خصوصنده کی فرق او درجده که ایکی صنفی تفریق ایدن عدم مساوات پک زیاده بآیور . و ازرق صنف متوسط امتیازه قارشو بحق حدتله نیور .

بوتون ثروتلری تهلکیه صوقان حکومته قارشو عدم اعتماد و حدت ؛ بوتون طرق ترقی بی سد ایدن زادگاه قارشو ده کین و خصومت . ایشته ثروت و تربیه سنک تزیاد و ترقیسیله صنف متوسطه انکشاف ایدن حسیات . بویله بر حالت روحیه اوزرینه فلسفه جدیدیه ده علاوه ایدرسه ک کتله احتراصاتک نه حاله کیره جکی اکلاشیلیر . افکار عمومیه منهک دم و بهتاندر . بیدرنی قهوه لرده ، تنزه محللرنده حکومت علینده اداره لسان ایدلمک باشلانیر ؛ پولیس بو آدملری طومایه جسارت ایده میور . چونکه : « هر کسی دزدست ایتک لازم . » اون التجبی لوئی سلطنتک اوائلنده برقاچ سنه غیوبتدن صوکره مملکتته عودت ایدن برسیاحه ناصل بر تبدل مشاهده ایتدیکنی سؤال ایتسی اوزرینه : « سالونلرده سویله ن شیلرک سوقاقلرده تکرارندن باشقه هیچ برشی . » دیمش . سوقاقلرده تکرار ایدیان شیلر ایه روصونک نظریه سیدر . عدم مساوات ، مقاوله اجتماعیه تلمیذلر طرفندن هر نوع اشکال التنده تشریح و تعمیم ایله تکرار ایدیلیور . و بو نظریات صنوف متوسطه ده عدم مساوات اجتماعیه ، اداره کیفیه سیاسییه قارشو اسلحه تدارک ایدیور . حکومتک افعال و حرکاتی مراقبه ، امتیازاتی قالدیرمق ایستین کیسه لر ایچین روصودن دها سویملی بر محرراولورمی ؟ اوحررکه حقوق طبیعیه یی تأسیس ، حقوق تاریخیه یی انکار ، انسانلرک مساواتی اعلان ، حاکمیت ملتی طلب ایدیور و هر صحیفه ده بویوکلرک ، قرالارک فائده سز لکنی ، فضایلینی ، غصبی ، فالفنی باغیر یور . حاکمیت ملتی و بونک اک مفرط نتایجی فرانسلرک قاننه صوقان روصودر . بر

اختلاجی یوقدی که بو فوضوی نظریاتدن هیجانه کلهرک دأرء حقیقته
 ادخال ارزوسیه یانوب طوتوشماسین . جمیاتی داغیتان بو «مقاوله»
 اجتماعی « ۱۷۸۹ ناطقه پردازانك ، ۱۷۹۰ راقوبلرینك ، ۱۷۹۱
 جمهورجیلرینك انجیلی ایدی . مثلاً ۱۷۸۸ ده ماراء سیر محللرینده وخلقك
 هیجانی آلفیشلری ایچنده «مقاوله» اجتماعی « اثرینی بر بلاغت حاره
 ایله اوقویوب شرح ایدیوردی . او بوتون اللرده بر علم حال سیاسی
 کیددی . جمهوریت فکری ، روصو نظریه سی بوتون صنوف متوسطه یی ،
 صنعتکار ، مأمور ، حکیم ، آراقات ، غزیه جی ... بونلرک هپسنی قازانمشدی .
 حرص وامل ، احتیاج حریت ، وجدان حقوق ، منفعت عمومی کبی
 ایی وفتا احتراصات اونلرک غنالریدی .

بوتون بو احتراصات یکدیگری تیج ایدیور . صنوف متوسطه
 وقبله حس اتمه دیکی بیکرله کوچوک مصادماتدن شیدی پک زیاده
 مضطرب اولویور . هیچ کیسه کندینه مساوی ظن ایتدیکی کیسه نك دوننده
 بولونمای ایسته مز . ایشه مارالرك ، دانسونلرك ، روبسیه لرلرکده بویه
 برچوق اسبابدن دولایی عزت نفسلری جریحه دار اولمش ، قانامشدی .
 هر طرفدن طوبلی ایکنه ضرباتنه هدف اولویورلر . حاصلی قابازان غرور
 نفس حسارله ارتق و سونك نظریاتنه توفیقاً فرانسه یه بر قانون اساسی اعطاسی
 لزومی قطعاً بیان ایدیورلر . هم کندیلری قومك یوزده دوقسان دوقوزی
 اولدیغندن بحث ایله یه رك دیکرلرینك هیچ اهمیتی اولما یغنی سوبلیورلر .
 روصویه نظرآده انسانلری تقدیر دکل ، تعداد اتملی . پولتیقه ده یالکنز
 عدد شایان حرمت و رعایتدر . نه نسب ، نه ملکیت ، نه وظیفه و نه ده
 اهلیت بر عنوان دکلدرد . بویوک یا کوچك ، جاهل یا عالم ، جنرال یا نفر
 « اردوی اجتماعیده هر شخصك انجیق بر رأیی واردر . اکثریت زره دایسه

حق ده اوراده در. بناءً علیہ صنوف متوسطه دعواسنی غیر قابل رد برحق اوله رق تلقی ایله اون دردنجی لوی کبی « دولت ، بن دیمکدر . » دیور . بو آدملرک اکثریسی هیچ برشی بیلور . اُک صاحب معلومات اولانلری ده پویتیقه ده مکاتب طایفه سنک افکارینه مالک . دارالفنونه تاریخ تدریس ایدیلزدی ؛ مکتب حقوقده برشی اوقونمازدی . هپمی بر پارچه لاتینجه ، جمهوریت اوزرینه ضروب امثال ، روما واسپارطه خاطراتی ، حکومت مستبدیه قارشى شدتلی بر تفریدن عبارت . قوانین و مؤسسات اجنبیه حقده هیچ بر وقوف یوق ؛ وارسه ده مبهم ویاخود یاکلش . فرانسه نك ماضیء تاریخیسنه متعلق تتبعات بی قائده عداولونیور . حقوق بشردن حرکتله اونک بوتون نتایجی استدلال ایتک دها موافق کلیور . بوکاده مکتبده اوقونان منطق و بلاغت کافی . ذکالرک بو بووک بوشانی ایچنده حریت ، مساوات ، حاکمیت ملت کله لری ، روصو و تلامیذینک آتشین جمله لری یانمش کومورلر کبی پارلیه رق سرخوش ایدیچی بر دومان نشر ایدیور . هرکس مست حریت .

باش دونمسی باشلايور . مؤثرات غیر معتاده اعصابه فضله براهتزاز ، فضله بر قابلیت انعکاس ویریور . حس حقیقت اشیا غائب اولویور . آرتق بو آدملر کور و خیالپرست اولویورلر . بولایق نظرلر حقیقی تهلکله لری کوره میهرک خیالی تهلکله ردن قورقورلر . برهذیان جنت حکمفرما . هپ موازنه سز ، قابلیت تأثیره سی زیاده کیسه لر قلوبلرده ، انتخابات مجالسنده . بوراده سوبله نن سوزلر برهکیم ایچین علامت جنتدر . برمریض محمود حالنده هر طرفدن مواعد مستقبله ، تلخفات گذشته و برواویلای طوفان شکایات یوکسه لیور ...

ایشته بو صورتله اولک برنجی قاننده ، اوکوزل یالیزی آبارتمانلر

ایچنده اوینانان ، برر هوائی فشنک کی پنجره لردن آتیلان اون سکرینجی
 عصر نظریات فلسفیه سی اشاغی قاتلره اینمکله مواد مشعله حاله کیریور .
 برچوق وقتدنبری طویلانان اودونلری ده طوتوشدیریور . شومینه لر
 خورلامیه باشلايور و پنجره لرك اطرافندن قرمنزی برضیا صیزیور .
 خایر دییورلر ، بویانغین دکل کوچوک برقضا . برقوا صوایله سوندوروله
 بیلیر . باخصوص بونوع کوچوک قضالر شومینه لری تطهیر ایده رک اسکی
 ایسلری ، قوروملری ده دوشورور . فقط دقت ایدیکز . اولک مخزنلرنده ،
 اوکنیش ودرین قبه لری آلتنده برباروت ده پوسی وار .
 - مابعدی وار -

احمد شعیب